

Personatges en préstec

Màrius Serra

Una de les imatges més perdurables que associem amb Pirandello és la dels seus sis personatges en cerca d'autor, probablement la seva obra de teatre més famosa. *Sei personaggi in cerca d'autore* es va estrenar a Itàlia el 1921, ara fa un segle, i és la primera d'una trilogia de peces teatrals dedicades al teatre. La premissa de l'obra és que són personatges imaginats per un autor que després no els ha plasmat en cap text i, com que anhelan existir, relaten les seves històries al director d'una companyia teatral que representa una altra comèdia. Anna Maria Ricart i Carme Portaceli han fet una operació no gaire diferent a La Víctor C, per bé que més onírica, en traslladar de manera convincent el món narratiu de Víctor Català al dormitori de Caterina Albert. Des del seu llit instal·lat al magnífic escenari de la Sala Gran del TNC, una esplèndida Rosa Renom somia algunes de les històries més vívides que va escriure Caterina Albert i els seus personatges vagaregen per l'entreson. Els personatges literaris són capaços de travessar les capes de la ficció en adaptacions a altres llenguatges, com el teatral o el cinematogràfic. Tot i això, molt poques vegades un personatge literari és adoptat per un altre autor. Un cas seria Sherlock Holmes, que a més de suscitar tantes adaptacions cinematogràfiques com James Bond, també va inspirar el tibetà Jamyang Norbu a escriure una novel·la sorprenent sobre els anys que, en el relat de Conan Doyle, donen el detectiu per mort. *The Mandala of Sherlock Holmes*, publicada a l'Índia el 1999 i traduïda per Roser Vilagrasa amb el títol de l'edició nord-americana *Los años perdidos de Sherlock Holmes* (El Acantilado, 2002), imagina les aventures de Holmes durant la seva desaparició i el situa a l'Índia i el Tibet,

El senyor Palomar s'instal·la a Barcelona i es limita a conjugar tothora el verb 'observar'

al costat del Dalai Lama o de Huree Chunder Mookerjee, un altre personatge de ficció que Norbu adopta, en aquest cas, del Kim de Rudyard Kipling.

Ara, Tina Vallès fa una operació similar amb un personatge d'Italo Calvino a *El senyor Palomar a Barcelona* (Anagrama). Palomar, que com Calvino havia viscut a Roma o París i havia viatjat per Mèxic o Espanya, s'instal·la a Barcelona amb la família i es limita a conjugar tothora el verb de la seva vida: *observar*. Vallès, que també és una observadora practicant, n'explica detalladament les anades i vingudes en capítols curts de prosa pulquèrrima que descriuen les discretes activitats itinerants del personatge i, sobretot, el quadern de bitàcola de la seva ment. A Itàlia, a Barcelona i a la Xina Popular el senyor Palomar és un ésser lacònic i taciturn, que reflexiona fins a l'extenuació sobre qualsevol minúcia. Vallès el fa coexistir, més que no pas conviure, amb fets recents que han sacsejat la ciutat, com les protestes ciutadanes per la sentència del procés o la pandèmia, i ell els observa com si portés ulleres amb vidres translúcids.